

Komentar in karta: 1/113

SLA V616 'ujec'

Matej Šekli, Urška Petek

1. Gradivo

Za pomen 'materin brat', knj. *újec* (*û*), je najpogostejši in zemljepisno najbolj razširjen leksem *ujec* (v T153, T281, T288 in T308 zapisan v zvalniku ednine kot *ujče*). Polovico manj pogost je leksem *stric*, ki se pojavlja tudi za pomen 'očetov brat'. Manj pogosti sta izpeljanki iz leksema *ujec*, tj. *ujček* (v T237 pomeni materinega mlajšega brata) in *ujčej*, ter besedotvorni predhodnik vseh naštetih *uj*. Pojavljata se še prevzeti leksem *barba* ter večbesedni leksem *materin brat*. Drugi zapisani leksemi so enkratnice.

Za T001, T006, T241, T271, T300, T302, T305, T306 in T342 je zapisano, da tam besede *ujec* ne poznajo oz. ni v rabi (v T300 in T302 se poimenovanje uporablja samo še za pomen 'mali pust'), za T092, T164, T242, T246, T247, T255, T257 in T349 pa, da je beseda starinska (navadno ob novejšem *stric*) oz. jo poznajo le še starejši ljudje (enako za leksem *ujček* ob *ujec* v T236). V T145 se *ujec* uporablja tako za materinega kot očetovega brata (enako *ujčej* v T029). V T237 pomeni *ujec* materinega starejšega brata, v T148 je to poimenovanje za moža, ki živi na domačiji svoje žene.

2. Morfološka analiza

uj < **uj-b* 'ujec, materin brat'

ujec < **uj-bc-b*

ujček < **uj-bč-bk-b*

ujčej < **uj-bč-ej-b*

ujič < **uj-it-b*

stric < **strbj-bc-b* ← **strbj-b* 'stric, očetov brat'

tetec < **tet-bc-b* (navadno v pomenu 'tetin mož') ← **tet-a* 'teta'

tetič < **tet-it-b* ← **tet-a* 'teta'

materin brat < **mater-in-b* *brat-b* ← **mater-in-b* (← **ma-ti* 'mati') + **brat-b* 'brat'

mamin brat < **mam-in-b* *brat-b* ← **mam-in-b* (← **mam-a* 'mama') + **brat-b* 'brat'

od mame brat < **otb* *mam-ę* *brat-b* ← **otb* 'od' + **mam-a* 'mama' + **brat-b* 'brat'

barba < *(*barb*)-*a* ← furl. *barbe* 'stric', it. *barba* 'stric'

5. Primerjaj

SLA: V616 'ujec' (1/113), V617 'teta' (1/114), V618 'ujna' (1/115); OLA: 1868 'očetov brat', 1869 *stryjč*; ALE: 471; SDLA-SI: /; ALI: 1446; ASLEF: 2115; HJA: 475, 477 'mož moje tete'